

FDM f.m.b.a.
Firskovvej 32
2800 Kongens Lyngby
Att. Morten Bech Bjertrup

Dato: 17.12.2024

Sagsnr.: 24/21962

Afgørelse om ikke-miljøvurderingspligt for etablering af vandforsyningsboring og vilkårsændring til eksisterende indvindingstilladelse

Silkeborg Kommune har den 1. maj 2024 modtaget en ansøgning om etablering af en ny boring på matr.nr. 3ab Skellerupvej By, Linå, til drikkevandsforsyning af cafeteria, campingplads, forsyning af Stidalsvej 32 og Stidalsvej 34B, 8600 Silkeborg samt vanding af FDM Jyllandsringens glatbaner.

Ansøgningen er senere tilrettet, og endelig ansøgning om indvindingstilladelse til 10.000 m³/år er modtaget den 3. december 2024.

Afgørelse

Silkeborg Kommune har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke skal miljøkonsekvensvurderes. Afgørelsen er truffet efter § 21, stk. 1 og bilag 2, pkt. 2diii og 10m i Miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen om, at projektet ikke skal miljøkonsekvensvurderes, begrundes med, at projektet efter en vurdering af kriterierne i Miljøvurderingslovens bilag 6, ikke antages at kunne påvirke miljøet væsentligt, herunder medføre forurening, støjgener, eller påvirke landskabelige, kulturhistoriske og naturmæssige værdier væsentligt.

Screeningsafgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Projektet vil efterfølgende kræve tilladelse efter Vandforsyningslovens² § 20 og § 21 for, at det kan gennemføres.

Beskrivelse af projekt

Projektet omfatter etablering af en ny boring, som skal erstatte den eksisterende boring DGU nr. 87.637. Den eksisterende boring kan i dag ikke levere den ønskede kvalitet eller kvantitet, da boringen er etableret i en tørbrønd som ofte oversvømmes af vand og dykpumpen flere gange bryder sammen. Den nye boring vil blive etableret i en råvandsstation få meter fra eksisterende boring på matr.nr. matr.nr. 3ab Skellerupvej By, Linå.

¹ LBK nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

² LBK nr. 1149 af 28. oktober 2024 om vandforsyning m.v.

Under besigtigelsen af boringsplaceringen den 11. september 2024 drøftes den eksisterende indvindingstilladelse, og hvorvidt den kan nedsættes til 10.000 m³/år, da ansøger genbruger meget af vandet, der benyttes på glatbanen. Ansøger oplyser desuden at de øvrige baner på sigt bliver renoveret, så udpumpet vand ligeledes kan opsamles og genbruges. Indvindingstilladelsen nedsættes derfor til 10.000 m³/år med en vilkårsændring til eksisterende indvindingstilladelse.

Figur 1: Oversigtskort over boringsplacering. Grøn stjerne viser ønskede placering af boring

Screening efter miljøvurderingsloven

Projektet er screenet for at afgøre, om projektet kan få væsentligt indvirkning på miljøet.

Grundvand og vandforsyning

Boringen bores til 18 meter under terræn (m.u.t.) og filtersættes mellem 15-18 m.u.t. De gennemborede jordlag forventes, ud fra den hydrostratigrafiske model FOHM, at bestå primært af smeltevandssand uden beskyttende lerlag. Ud fra boreprofilet fra den eksisterende boring, DGU nr. 87.637, findes der et indslag af ler mellem 2-10 m.u.t., hvorefter der ses mere grusede aflejringer. Grundvandspotentialet i det primære magasin er beliggende ca. kote ca. 28,5 m/DVR. Der ses i den eksisterende boring et terrænnært grundvandsspejl omkring 1 m.u.t. Grundvandstrømningen forventes at være rettet mod vest-nordvest.

Ansøgte boringsplacering vil ligge indenfor områder med drikkevandsinteresser (OD) og udenfor nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) samt udenfor indvindingsopland til et alment vandværk.

Nærliggende indvindingsanlæg

Alment vandværk

Det nærmeste almene vandværk er Resenbro Vandværk, hvis boringer ligger hhv. 1,2 km sydvest og 1,4 km mod vest. Ansøgte borings sænkningstragt vurderes ud fra beregninger i BEST, ikke påvirke vandværkets boringer. Ansøgte boring vurderes derfor ikke at vil have en væsentlig påvirkning af vandværkets indvinding.

Øvrige indvindingsanlæg:

Indenfor 500 meter af boringen findes 4 boringer.

DGU nr. 87.668, som ligger ca. 420 meter mod nordvest for ansøgte boring.

DGU nr. 87.397, som ligger ca. 470 meter mod nordvest for ansøgte boring.

DGU nr. 87.3382, som ligger ca. 480 meter mod østsydøst for ansøgte boring.

DGU nr. 87.194, som ligger ca. 415 meter mod sydvest for ansøgte boring.

I BEST er der beregnet en sænkning omkring ansøgte boring, denne kommer ikke i nærheden af de nævnte boringer, hvorfor det vurderes, at de nærmeste boringer ikke bliver påvirket af ansøgte boring. Derfor vurderer Silkeborg Kommune, at nærværende indvindingstilladelse ikke har nogen betydning for muligheden for at indvinde vand fra disse boringer eller andre boringer længere væk, hverken hvad angår mængde eller kvalitet.

Magasinets bæredygtighed

Boringen vil ligge indenfor den terrænnære grundvandsforekomst: dkmj_1073_ks, som er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand.

Grundvandsforekomsten har god kvantitativ tilstand, mens den kemiske tilstand er ringe grundet pesticider.

Da der kun forekommer en sænkning af vandspejlet lige ved boringen på op til 2,3 cm, og boringen placeres i et skovområde, vurderes der ikke at være risiko for nedsivning af pesticider eller miljøfremmede stoffer som følge af indvindingen.

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at etablering af boringen og indvinding af grundvand derfra ikke vil medføre en forringelse af grundvandsforekomstens tilstand eller være til hindring for opfyldelse af det fastsatte miljømål.

Natur

Under etableringsfasen, hvor borerig og kran føres via adgangsvej, vil der være behov for minimal fældning af områdets træer, samt grene afklippes. Der er ikke observeret bevaringsværdige træer omkring boringen. Der er derfor ikke behov for dispensation ift. evt. fældning. Området er præget af krat med brombær, gran og birk, samt enkelte små egetræer.

§ 3 beskyttede naturområder

Beregningerne i BEST viser ingen mulige påvirkninger af omkringliggende naturområder.

Bilag IV og Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 950 meter mod vest for boringen. Der er tale om område nr. 49, "Gudenå og Gjern Bakker". Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af påvirkningsberegninger i BEST, at indvindingens påvirkning ikke vil komme i nærheden af Natura 2000-området.

Det er dermed ikke nødvendigt at foretage en nærmere vurdering af indvindingens konsekvenser for Natura 2000-området.

Da ingen § 3 naturområder eller Natura 2000-områder bliver påvirket af etablering af boringen eller indvinding derfra, vurderes det dermed også at ingen bilag IV arter vil blive påvirkede af nærværende indvinding.

Vandløb

Den gældende Vandområdeplan for Jylland og Fyn 2021-2027 indeholder modsat tidligere, ikke vejledende værdier for MMVF eller andre vandføringsparametre for påvirkningen på vandløb. Derimod er der krav om at en indvinding, ikke i sig selv eller akkumuleret (i sammenhæng med andre påvirkninger) medfører forringelser for eller manglende opfyldelse af mål for kemisk eller økologisk tilstand bestemt ved vandløbssmådyr (DVFI), fisk og planter mv.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke en god sammenhæng mellem vandføringsparametre og de økologiske parametre på et detaljeringsniveau, der er anvendeligt i sagsbehandlingen. Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at påvirkningen af MMVF er en rimelig vejledende indikator for påvirkning af den økologiske tilstand i mindre vandløb som følge af vandindvinding. Derfor bliver der for nuværende taget udgangspunkt i de vejledende kriterier for påvirkningen af medianminimumsvandføringen fra Vandplan 1 ved vurdering af en given indvindings påvirkning af vandløb samt vandløbets økologiske tilstand.

BEST-screeningen har vist, at indvindingen fra boringen påvirker 3 vandløbsoplande, men giver en potentielt samlet større påvirkning end de vejledende kriterier på MMVF (fra vandplan 1) på én af de 3 vandløbsstrækninger. Der er tale om oplandet Golfbanebæk.

Vandløbsnavn (ID)	Tilladelig påvirkning i %	Akkumuleret reduktion i MMVF i %	Indvindingens reduktion af MMVF l/s	Indvindingens reduktion af MMVF i %	Økologisk tilstand	Økologisk målsætning
Golfbanebæk (740016738)	5	8,31	0,02	1,16	Dårlig	God
Linå (740016740)	5	4,27	0,19	2,46	Dårlig, moderat, ukendt og god	God
Gudenå Os Tange Sø 740015276	10	1,98	0,0057	1,54	Ringe,	God

Golfbanebæk

Bækken er et type 1 vandløb med miljømål om god økologisk tilstand, men er ifølge miljø-gis for VP3 ikke opfyldt. Tilstanden for smådyr er angivet som moderat og for fisk er den dårlig, hvorfor den samlede tilstand betegnes som dårlig (der er ikke data for planter eller fastsiddende alger). Med sin beskedne størrelse på knap 1 km i alt er det ikke så overraskende, at der ikke er god fisketilstand i bækken. Bækken har begrænset vandføring og

derfor små dimensioner, udover at en del af forløbet ligger i skov. Erfaringsmæssigt opstår der i den type vandløb ofte naturligt dannede spærringer af nedfaldne grene mm., så der ofte ikke er fri passage for vandløbets dyr. Derfor er det svært for ørred mm. at opretholde en selvreproducerende bestand i sådanne vandløb.

Den moderate smådyrstilstand er konstateret af Miljøstyrelsen ved en undersøgelse i bækens øvre ende i 2017. Silkeborg Kommune har besøgt bækken i november 2024 og vurderer, at der bør være god smådyrstilstand i bækken på nuværende tilstand. Bækken har krystalklart vand og løber gennem mosearealer af særdeles høj naturkvalitet (tørvemosser, klokkelyng mm.). Bækken har en ret høj dækningsgrad af forskellige arter af undervandsplanter, men på visse stræk et (naturligt) lavt fald og et lidt overbredt profil. Mange steder ses en tydelig (slynget) strømrende gennem vegetationen i det lidt brede, samlede vandløbsprofil.

Figur 2: Vandløbet på den prøvetagningsstation, hvor Miljøstyrelsen i 2017 fandt en moderat smådyrstilstand

Hvis smådyrstilstanden mod forventning ikke lever op til miljømålet på nuværende tilstand, er det Silkeborg Kommunes vurdering, at årsagen ikke skal findes i manglende vandtilførsel som følge af grundvandsindvindinger. Bækken – og den omgivende mose – ligger på et golfbaneareal, og kommunen vurderer, at fx et uheld ifm. golfbanedriften er en noget mere sandsynlig årsag til den målte, utilfredsstillende smådyrstilstand i 2017. Tilsvarende er det kommunens vurdering, at bækkenes dårlige fisketilstand ikke er forårsaget af grundvandsindvinding i oplandet, men snarere et resultat af bækkenes beskedne størrelse og delvist træbevoksede omgivelser.

Linå

Dette opland dækker den nedre del af Linå, samt nogle små tilløb i form af Jordmoderbæk, Skellerup bæk Syd og Skellerup Bæk Nord. Linå er et type 2-vandløb, mens tilløbene er type 1-vandløb. Dog er Jordmoderbækken i vandområdeplanen en del af én vandforekomst

sammen med en strækning af Linå, hvorfor også Jordmoderbækken er vist som et type 2-vandløb, selvom der reelt er tale om et meget lille vandløb. De er alle målsat til god økologisk tilstand.

Ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 er den økologiske tilstand for Linå dårlig til moderat og ukendt på dele af strækningen. Jordmoderbækken er moderat, mens Skellerup Bæk Syd er god og høj for Skellerup Bæk Nord.

Tilstanden for Linå mod nord skyldes dårlig tilstand for fisk, men der ses en høj tilstand for smådyr og moderat for planter. Tilstanden for alger og kemi er dog ukendt. Tilstandsvurderingerne i vandområdeplanen er baseret på data til og med 2018, og for fisk er der tale om data fra undersøgelser i 2011. Fra nyere data, herunder fiskedata fra 2019, viser tilstanden for Linå at være god og høj for smådyrstilstand og høj for fisketilstanden omkring de tre tilløb. Der er ikke udført fiskeundersøgelser i de tre tilløb. Længere opstrøms i Linå viser de nyeste fiskeundersøgelser moderat tilstand, ligesom det er angivet i vandområdeplanen.

I Jordmoderbækken viser nyeste data høj tilstand for smådyr, og Silkeborg Kommune vurderer at vandløbet formentligt er for små til at rumme en permanent fiskebestand.

For Skellerup Bæk Syd, ses i vandområdeplanen en god tilstand for smådyr, mens de øvrige parametre er ukendte. Ved nyere data viser det fortsat en god tilstand for smådyr, men ukendt for fisk. Her vurderer Silkeborg Kommune ligeledes at vandløbet er for småt til en passende bestand af fisk.

For Skellerup Bæk Nord, ses en høj tilstand for smådyr, men øvrige parametre er ukendte. Disse er ikke undersøgt for fisk.

Ifølge de nyeste tilstandsvurderinger er miljømålet opfyldt i oplandet udpeget af BEST. En fortsat indvinding, men med en reduceret tilladt årsmængde vurderes det ikke at ville medføre en forringelse af tilstanden i de nævnte vandområder.

Gudenå Os Tange Sø

Dette opland dækker en lille del af Gudenå, som er målsat som type 3 vandløb og ifølge Vandområdeplanerne 2021-2027 er den økologiske tilstand ringe. Den økologiske tilstand for smådyr er god, mens for øvrige parametre som kemi, planter, alger og fisk er tilstanden ukendt. Ifølge BEST påvirkes MMVF med 0,37 l/s, hvor boringen påvirker med 1,54% svarende til 0,0057 l/s. Det vurderes at den reelle påvirkning er yderst lille, og ikke vil resultere i en væsentlig påvirkning af vandløbsstrækningen. Det vurderes, at den reelle påvirkning er yderst lille og indenfor usikkerheden af den konservative BEST-model, at det i praksis ikke er målbart i vandløbet. Derfor vurderer Silkeborg Kommune, at etablering af en ny boring med nedsat indvindingsmængde ikke vil medføre en forringelse af tilstanden eller være til hindring for fremtidig målopfyldelse.

Samlet natur, vandløb og grundvandsforekomst

På baggrund af påvirkningsberegningerne og de udførte faglige vurderinger af konsekvenserne, vurderes det samlet, at ingen beskyttede naturområder, beskyttede vandløb eller grundvandsforekomsten vil blive påvirket af indvindingen.

Høring

Ansøger har haft et udkast til tilladelsen i høring. Der er indkommet en bemærkning med præcisering af, hvor der vandes, dette er blevet rettet til.

Offentliggørelse

Afgørelsen bliver offentliggjort på Silkeborg Kommunes hjemmeside den 17. december 2024.

Klagevejledning

Du kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt dvs. den 14. januar 2025.

Du klager via Klageportalen, som du finder via et link på denne hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på hjemmesiden, som du plejer med MitID, og skriver derefter "Miljø- og Fødevareklagenævnet" i søgefeltet. Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk. Fremsend anmodningen til Silkeborg Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. I tilfælde af klage må afgørelsen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Til orientering skal oplyses, at uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter den meddelte afgørelse, indtil domstolene måtte bestemme noget andet.

Venlig hilsen

Sofie Patricia Ballegaard

Charlotte Hvid Gregersen

Geolog

Geolog

Bilag

1. VVM-screeningsskema

Kopi med bilag er sendt til:

- FDM Jyllandsringen f.m.b.a. att. Morten Bech Bjertrup, mbb@fdm.dk
- Brøndborer og projektleder Gunnar Hygum Olsen, go@a-hoejfeldt.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnsilkeborg-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk